

7

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΤΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Έρωτ. Δωδ. I, 7/1970

^{A'}
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

6-18/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Ἐμ. πονας*
(παλαιότερον ὄνομα: *Ἐμ. βοκας* ...), Ἐπαρχίας .. *Ρόδου* ...
Νομοῦ . *Διοδεκακλήδου*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Νίκου* .
Βυωνταντουχης ... ἐπάγγελμα *διδασκαλίας*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἐμ. πονας* . . . *Ρόδου*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *τόπος* . *κεκήμενος*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Περδινάκης* . *Ἰωάννης* . *τῶν* .
Ταφειρίου
ἡλικία... *45* ... γραμματικαὶ γνώσεις... *Α' Δημοσειεύ* ..
..... τόπος καταγωγῆς *Ἐμ. πονας*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *τὰ μετόχια διὰ ἐμπορὰν, μακτρακαδίσματα διὰ βοσκήν ποιμνίων*
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; *ἐνηλλάσσοντο ἀνὰ διετίαν*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *κατ' ἀρχὰς γεωργικὰ, τούρκα καὶ μακαεσθριακὰ τ. ἐξέμερα ἰδιόκτητα*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *ἀνεκέμετο ἀμέσως μετὰ τοῦ γάμου ἐκέμετο τέκνου*

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Ἦ.ε. χωρὰντα... ἐκτ.χ. βοσκας.*
καὶ νύ. π.ά. δ.υ.ο... λ' ημεραι ἀνεξεροσαι κηπουροι..
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Μ.α. γινετα.....*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Τὰ εὐφροσύνη-ρα. ἐξ. ἡμερείας. τὰ ἄχονα. ἐπὶ ἐνοικίω.....

- 2) Πώς έκαλοϋντο οϋτοι ; (κολληγοι, σέμπτροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.) Ποια ήτο ή κοινωνική των θέσις ;...
Κατωτέρα, ήρπει έσπεύοντο φύλας κοίτα.....

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;)
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργαταί; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραυητόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι; ἦσαν ἀνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάβανον; ἡμερομισθίαν εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος;
- Παρατήρηται, ἀμολοῦμεναι εἰς εἶδος.....

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; .. *Οχι* ..
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπὶ ἔργαζαν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας; .. *Ἔς τὴν Ἀνατολήν (π. ἡδ. κ.) ὡς* ..
κτείνεται καὶ περὶ ῥακία
- β) Ἐπὶ ἔργαζαν ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται *κρ. ἀποκορῆν* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ.; *Οἱ κτείνεται ἀπὸ τὴν ἰαμβανόν*
κ. π. ἀποκορῆν. ὅμο. τὰ ἔτος περὶ ῥακία, παραχρῆς

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Μετὰ κοπρὸν φυτικὴν καὶ ζωϊκὴν π. κορυφῶν.
μετὰ αὐτὸ τὰ χωράφια πρὸ βοτάνης, μετὰ δὲ χλωμα
χλόης καὶ μετὰ δὲ κάλυψιν τριφυλλίου, λαθουρίου, δαμάσκηνου.

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Τὸ 1937 πρῶτον. Σακκιμαστικῶς καὶ ἀπὸ τὸν τότε.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Μετὰ τὸ 1950 τρακτέρ.

μετὰ τὸ 1955 μηχανοβελτῆς.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Τὸ 1947 ἐδακίμαδον. Τὸ 1950 ἄροτρον.

ἄροτρον, ἀλλὰ ἐκ κατασκευῆς.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χεῖρ... 4. Νί... 7. βφίνα... 10. μηχανοβελτῆς
2. βραχίον... 5. παραντί... 8. λούρα... 11. ὀξετρακτέρια
3. πωάρ... 6. περόνα... 9. προκαταρία

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 1950

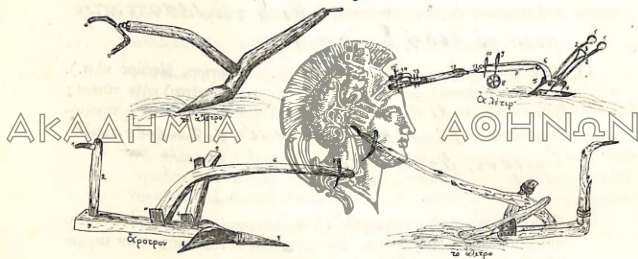
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 1951

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *ὄχι*.....

5) Μηχανή ἀλωνισμού . *1955*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Ο. γεωργ. δ. ἰδ. ιος*.....

2) Ποῖα ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποῖα εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *ὡς εἰς εἰκόνα 3.*

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ εὐφρίδιο. (μοιρῶν). διὰ τὰ πετρώδη.....

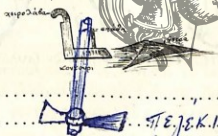
Τὸ π. γατῶ. διὰ τὰ χωματερά.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... μ.ε. κόψα...

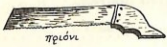
καὶ ἐπιδορῶν...

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ αἰδήρου...

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

1) Σκεπάρι. 2) Πριόνι. 3) Τρυπάνι. 4) Λιθοκόψα.
5) Ξυλοκόψα. 6) Π.ε.γ.ε.κ.ι.

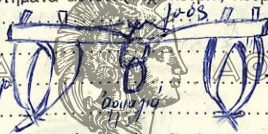
8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ;.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῖλες, πιζεύλια κλπ.).

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

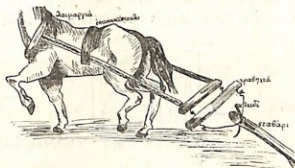

ἀροαζιά, περὶ μέγας, μέγας, βέρχες, χαίνα, γ. γαρτιάς

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; Ν.Χ.

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργανον) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνθήματα εἰς τὸν τόπον σας *ἀνδρῶν. ἰδιοκτητῶν. ζῶν*
ἀγροῦ.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Περικλάνει τὰ γαίμα. ἐπὶ...*

προσκέφαλο. καὶ δένεται. κατενύν. τὰ κέρατα. δένονται μετὰ τὴν χερόρα. μετὰ αὐτό. ἐκκινεῖ. γὰρ καὶ κατενύν ὁ βλαγῆς.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
Δεν... γίνεται.

3) Πῶς κατενύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργανον· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποῦ τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

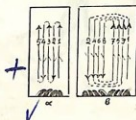
Μετὰ σχοινί. δένονται. εἰς τὰ κέρατα. καὶ... ἐπὶ... χερόρα.

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὅργωνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Μόλιτα.....

ἢ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Ὀχι.....

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίε, νταμιές, σισσιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

Μόλιτα καὶ γίνεται... καραξίες...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ;

Μόλιτα

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

Εἰς τὰ ἀνόμενα καὶ περὶ τῶν ἐδάφην...

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Πλαγίως καὶ κατὰ τὸ ὄμματιν... βαθιὰ...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρήσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

τὰ μαχίαιμα καὶ διστάριμα τὸ μᾶλλον εἰς...
τὰ περὶ νῆ, τὸ ξυρκαῖμα εἰς τὰ ἐδικτικῆ κυρίως
τὰ φθινώδιστον καὶ ἐν συνεχείᾳ ἑορρα καὶ ὀργιο-
μα ἑορρας

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

τὰ κηραῖμα ἔβαν μικρὰ καὶ δεκάθεντο, ἐχέ-
ρα ἔχουν τὰ μικρὰ ἔβαν ὀργισμαὶ ἀκτινίσι καὶ ἐνδοσαν
τὴν ἑορρὰν.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρ-
νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἀπὸ ἔτη ἑορρα, δύο συνεχῆ ἀγρανάπανσις....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποῖαν ἐποχὴν; τῆς ἀκαίριου καὶ τῆς φθινοπορέου...

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

τὸ γιβάκι

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρί-
ζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ
τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μὲ τὸ πρῶτον γὰρ.*

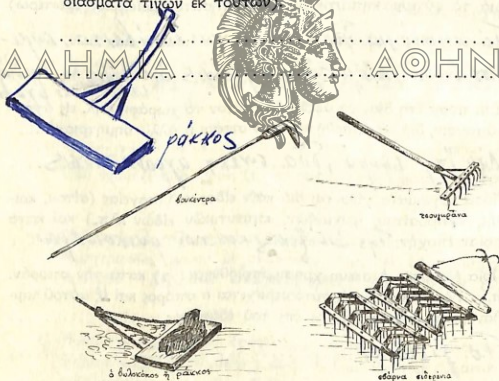
βτερειομένο.ν. εἰς τὸ π. κέντρι. καὶ εἰς τὸ ἐξέραν. ἄκρον. εἶχε. καρφιομένο. τὸ κέντρι. διὰ τὸ... κέντημα. τῶν φύων.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφίου (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μὲν. διὰ τῆς καυνοφυτείας. καὶ....*

βαμβανοφυτείας. μὲ τὸ ράκκο.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

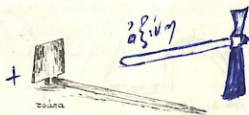
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρήσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

1. εἰς α. α., ὀξὺν καὶ καμὰς ἢ κηλάνην

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

οἱ ἐκαφτιάσις, ὁ κοροῦδον, τὸ βραχά, καὶ ἐκάβαν
τὶς ἀντακίης, καὶ τὰ περὶ ὅλην ἐμμετρίαν τοῦ χωραφίου.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

οἱ ἡμετεριεῖς καὶ τὰ κοφάρι, ἡ φασίη, ἡ ἀντακίη, ὁ ἀντακίς, τὸ κοφάρι, ὁ κοροῦδον, ἕνας, τὴν ἀντακίαν, καὶ ἀντιπρὸς τὰ διαστήματα τὸ ἔσφο.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ...

τὰ ὄξυα καὶ ἐπικρινή, γιὰ τὰ ἀότ, καὶ τὰ ἄλλα, ἐν ἧμερα φθάνεται, μιὰ ἡμέρα εἰς τὸν κήπον.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

ἐφύτευονται εἰς ἀντακίαν, ἐμμετρίαν, ἀντακίαν, κ. γειδιὰ.

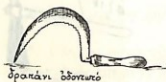
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μέτῳ δρεπάνι.

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) ΜΕ ΚΕΥΤΗΡΙ.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

ὁμαλὴ

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

ἡ χειρολαβὴ μηχανικὴ ἢ βότπι, ἢ γεπίς, ἢ γέται, ἢ ψέλλα

5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Ὁ χαρκευτής (βιδεράς)*.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Να... ο.β.α.ρ.ι.α... ξ.ε.ρ.ι.σ.τ.ι.κ.α.ι. ἀκόμη.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Τ.ο. β.ι.τ.α.ρ.ι. π.ε'. τ.ο. δ.ρ.α.π.ά.κ.ι. ὁ.π.έ.κ.τ.α.υ.ς
π.ά.κ.ι. ὁ.π.έ. τ.ο. ἐ.δ.ά.φ.ο.ς*.....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Ἐ.κ.α.κ.ἄ.μ.ι.α*.....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *ο.ε'. τ.ε.τ.ο.β. ο.ε'. ὑ.ε.ρ.ι.ε.τ.ι.ς. ἀφ.ί.ν.ο.ν
τ.ι.ς... χ.ε.ρ.ι.ε.ς... ἐπ.ί. τ.ο. ἐ.δ.ά.φ.ο.ς. εἰς τ.ο. ρ.οῖ. ρ.ε.φ.ο.ν.
τ.αι. κ.ο.υ.μ.οῦ.ν.τ.α. π.ο.ρ.ῆ. κ.ο.υ.μ.οῦ.ν.τ.α. ἡ.ρ.ο.τ.ῆ.ρ.α.....*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Ἄνα. ὁ. χ.ε.ρ.ι.ε.ς.
ἀ.π.ο.τ.ε.ρ.οῦ.ν. ἔ.να. δ.ρ.α.υ.μ.ι., εἰς τ.ο. ἐ.κ.τ.ά.ρ.ι. μ.ε.τ.ἄ.κ.ε.
φ.α.ρ.α. (π.ρ.ὸς τ.ὴν ἰ.δ.ι.ὰν κατεύθυνσιν). εἰς τ.ὰ κ.ρ.ι.θ.ά.
ρ.ι. καὶ τ.ὸν ἄ.η.ρ.α.μ.ο. β.ι.τ.α.ρ.ι.ο.τ.ά.....*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Αρουγιά*.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;.....

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες μαζί.....

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) *Ἄν... προεξέλαβαν*

*θερίστρια, ἐκτὸς τοῦ ἡμερομίσθου φαγητῶν
ἐδίδοντο καὶ 2 καφίγια βιτάρι ἡμέρη...
βιός*.....

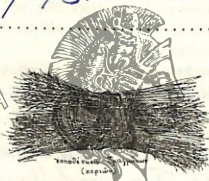
3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *Εἰς τὸ δεικνύ*

*τῆς ἀριστερᾶς ἐπορωρετεῖα δέξειν...
πουνχί διὰ τὰ κενώματα τοῦ δασοει-
κός*.....

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδισμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

τὰ ἔδενε ἄνδρες καὶ τὰ φρουρία τὰ με-
τέφεραν ἄνδρες αἱ γυναῖκες ἐν ἐκεί-
νης ἀγκῆς καὶ ἐργασία ἐγένετο
πάνταμα τὸ δέσιμον ἐκινετο μετὰ
τροφεροῖς καὶ εὐτροφοῖς ἀφ' αὐτῶν
ροδοδάφνης.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνε-
κεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θηρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα
δερμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

ἔδένοντο δὲ καὶ ἀρσενεῖς καὶ τὰ
γομάρι τὰ φύσταναν ἀπὸ δὲ εὐ-
μετὰ καὶ τὰ μετέφεραν εὐ-
μετὰ ἀγνῶν.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
σας ; ἀπὸ Τουρκοκρατίας.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *ἑφύτευεν.
μιάκι φοράκι τὸν φεβρουάριον καὶ μίαν.
τὸν... ἄγουσαν...*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

ἡ ἐξαγωγή ἐγίνετο μὲ τὰν ἀξίνην.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζεται παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, ρίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

*Μὲ ἄχρονι... ἐτρέφαν... τὰ βόδια... Ἐδάκω.
ἀλλὰ τὸ ἔχειν... ἐτρέφον... ἔβαζαν... τὰν
παντὸς ἡτοκαρῶς... ροδιού... (ράι)... ἀγρομένους
ἀνακατεμένους... μὲ ἄχρονι...*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ά.). *Ἐν τὰ τέλη τῆς ἀκοίσεως, μετὰ τὴν...*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- Μετ' ἐξουσίαν εἰς τὸ ἅγιον καὶ ἡμᾶν...
εἰς τὴν ἰδιάν περιστάσιν ὅσα, ὅσοι, ὅπου
ἄλλοι ὡς ἡμεῖς...

- 2) Πώς καλείται ο χώρος όπου τοποθετούνται τα προς άλωνισμόν
δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πώς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σφαρόν;
Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Ποῦ δὲ εἶναι
ρ.ι. ἐσο.ρ.οὐ.ε.τ.ρ.ο. κο.ε.ρ.κ.ῶ.ς. τ.α. ἄ.λ.λ.α. εἰδῶ.
64. Δ.ε.μ.ι.α.ν.ι.ε.ς.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; *D. D. H. O. X. E. V*

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνα. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; ἔξω... τοῦ... χωριοῦ... εἰς τὴν... ἀγρο- νόμαντρα... ἀγρία...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

..Κάθε οἰκογένεια..εἶχεν..ἰδιαιτέρα.....
.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Κατὰ τὰ
μέσα τοῦ..Βασιλείου..καὶ τελευτᾷ τὸ..Βασίλειο*

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χωματάλωνο, μὲ τοιχόματι..χόρτοι..

ἐκ γηροῦ τοῦ..ἰαφιά (γαβίου..ἄγριο).....

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου υπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)· *ἔαψ..ἤτο..νέο..το..ἄγριο..ἀγροῦ.*

Ἰσοθευόμετο..τὸ μέρος, ἐγίνετο..ἐκάρησις

μὲ πηλόν καὶ ἄχρην ἀνακατεμένα καὶ πα-

τήμα μὲ εἰδικὴ ἐπισκευὴν..μάργαρο.....

- 9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *ἰὺς καὶ εἰς.*

τὸν..Βασίλειον..τὴν..Δουτέραν..ἢ..τετάρτην
καὶ..ὥστε..Τρίτην.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

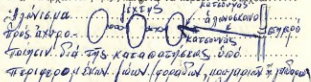
νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰομένηποτε ἄλλον.

Ἡ δὲ τὰ τριὰ κτλ. ἐκαστοῦ τοῦ δένοντα.
καὶ περιφέρωντο. ἔα· ὑπερ· οἱ φορέοντες ἢ.
τὰ γαῖθάρια κτλ. περιζ. τοῦ ἐκαστοῦ.....

- 11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχυῶν διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). *μαζίτα*

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερόμενων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τὰς καθεύς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νισθ' ἐλάνας στύλος, ὅπου δύο μέτρον (καλόμενος στηγρός,
στρέλουρος, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.) ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἔπερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, ἐνὰ ἔρχωνται γύρε, καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

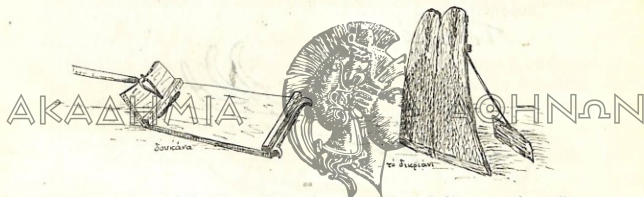

- β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλλα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στύλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δέν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνισθ'. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεθε-
μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειάς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Ἡ δὲ Δημιουργία τοῦ γαλιότ, δὲν γίνεται ἀπὸν
ἀλωνατιστὸς, εἰς φωτὸς, ἀλλὰ μὲ ἀλωνατιστὸς, μὴ
χανή!

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνατισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωναριστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοιπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωναρισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωναριστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἀλωναριστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυσμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Δὲν ἐξαγεινοποιήθη... ἀλλὰ μὲ ἀλωνατιστὸς, μὴ
χανή!

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

ἤρξαμεν... δεαί. τὴν. 8^{ον}... διὰ τὰς ἐκτεταταῖς...
 ὁτακός. καὶ... τὰς... ἐκτεταταῖς...
 τοῦτο. τὴν. 5^{ον}... ἡ. ἡ. ὁ... γὰρ... ἡ. κρ. δὲ...
 ἐγένετο... διὰ τὰς... τὴν...
 πρὶν... καὶ τότε... ἐγένετο... τὴν...
 αὐτὴ... διὰ τὰς... ὁ... του... ..

- 12) Ποια άλλα άλωνιστικά εργαλεία είναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

...το πριόνι...

AKAΔHMA

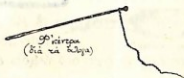
ΑΘΗΝΑΝ

- 13) Κατά την διάρκεια του άλωνισμού ο γεωργός με το διχάλι ή το δικράνι, έρχομενος γύρω εις το άλωνι, ρίπτει εντός του κύκλου τόν όποιον διαγράφουν τά ζώα ή τó άλωνιστικόν μηχάνημα τούς άκόπουσ στάχυς ;

- 14) Ὅτι ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλυνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' ἐκέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε, κατωτέρω εἰκόνα).....

Βίτσα, εὐρύχλυται, βέρχα

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *ἔβωχεῖτο. μέχρις. πε-
ρατώσεως. καὶ. ἐρορικόν. το. στάχους. 10. 15
φορὰς. ἡμερομίσθως.*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Μάλαμα

- 17) Ποιοὶ ἄλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετ' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὰ ἄλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσαπάνηδες, καλούμενοι ἄλωνασοὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμόν

ὁ ἴδιος. ὁ γεωργός. μετ' ἰδικὰ. τοῦ ζῶα.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετ' ἑῶα καὶ μετ' ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετ' ὀνδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετ' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

*Μέσος. μετ' ἑῶα. ὁ κόπανος. μετ' ὀνδρὸν. τὰ
θεωρεῖα. ἐχρησιμοποιεῖτο.*

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; *Κόπανος
τοῦ. θηροδικτύου. ἦτο, σχήματος. ἀνδροειδούς. μήκους
10. ἐκ. περὶ. 2. ἐξ. ἀνδρατάκου.*

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *Διὰ τῆς φακῆς, ρεβιθία...*

καὶ γὰρ οὕτως.

κόλωναί στρώματα

Ξίλο καμινάτο για τὸ κοσάνημα
μικρὸν ὡρὸν διημεριανόν.

“Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; .Τ.Ο. Κ.Θ.Α.Κ.Ε.Ι.Α.. Τ.Ω.Ν. Ο.Β.Ο.Ρ.Κ.Ω.Ν. Σ.Γ.Λ.
Ν.Σ.Ε.Ο.. Ξ.Π.Ο.. Ε.Π.Σ. Ε.Α.Φ.Α.Χ.Ε.Υ.. Τ.Ο.Υ. Μ.Ε.Ω.Ρ.Χ.ΟΥ.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξήπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Ἡ ἀνέβλεψεν εἰς τὸ χωριὸν τοῦ πατρὸς καὶ ἐβόρυνε τὸν ἄνθρωπον μέγαρον ἐκ χειρὸς κατὰ κεφαλὴν ἡ μισοῦσα

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Ἐρριπιδά τραγούδια

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Ἐπρόμηθευεν ὁ συνεταιρισμὸς τὸ 1995

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλώνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Ὅταν εἶναι ἀσπρόμυρον πλέγεται μάλαμα, ὅταν βαρευθῇ μεθ' θρινάκι γαμνί

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο...

ἔχει. ἐκτὴν... πρὸς τοὺς...
καὶ καρφώνεται...
θρινάκι... μὴ τὸ καρό...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο...

θρινάκι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἄνδρες καὶ γυναῖκες...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

κόντυλα καὶ μαρίζονται καὶ ἐκτρέχονται...
ἐπὶ τοῦ βορτιάρι...
καὶ ρεφάρι...
καὶ μετὰ...
καὶ μετὰ...
καὶ μετὰ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖς τῶν ζῶων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἄνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο *Δέν γίνεται*.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

*Τὸ βιζάρι· ρεμόνι· γίνεται... περιπίπτει διὰ τὰ
θαλασσοριεῖα ἢ διὰ τῶν χονδρῶν ἀνταρτίων καὶ
τὰ κοντύλια*.....

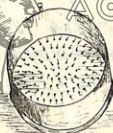
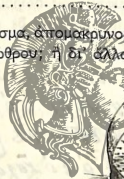
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

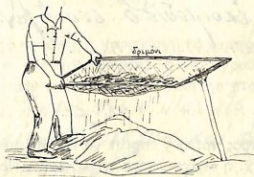
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο· παλιό· δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀντάρτιοι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρη, δριμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

... καὶ κατὰ τὸ χεῖρισμα. ἑσὶ γυναικὸς διὰ
τοῦ βασιόδου (καρτιάρι). καὶ εἰς τὸ τέλος
ἔργου μαζι ὁ εὐρὸς τὸ βιτάρει ρεζαίεται.

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Σχηματίζεται εὐρὸς με
τὸ χεῖρισμα φτυάρι τὸ
ἄσπασαι καρφιώνεται εἰς
τὴν κορυφὴν διὰ τὸ καρφ

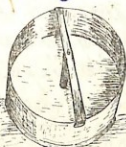

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ἅμα ἐτεργίανε καὶ τὸ χεῖρισμα, ἐκοιμῶντο ἐπὶ ἄκρῃ καὶ τὸ φέγγαν.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλὰὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπράξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσται δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Τό. Γ. οὐράκι.*

γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικῶς εἰκόνας). $\tau\acute{o} \tau\acute{o} \upsilon \tau\acute{o} \upsilon \rho\acute{o} \upsilon$
 $\kappa\omicron \dots \kappa\omicron \rho\acute{o} \dots \upsilon \rho\alpha \delta\iota \alpha \sigma\epsilon \epsilon \iota \varsigma \dots \epsilon \acute{\iota} \chi \epsilon \tau \acute{o} \upsilon \iota \iota \sigma\omicron \kappa \alpha \rho \iota$
 $\delta\iota \omicron \upsilon \sigma \iota \kappa \alpha \kappa \alpha \iota \zeta \iota \alpha = 1 \kappa \iota \rho\acute{o} \dots \tau\acute{o} \kappa \alpha \rho \iota \iota \dots 6 \kappa \alpha \rho \iota$
 $\iota \alpha = 1 \kappa \iota \rho\acute{o} = 2 \eta \delta \kappa \alpha \delta \epsilon \varsigma \dots$

μεσοκοίτη

ΚΟΝΤΖΛΟ

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γλ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωναῖο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτικῶν (δονομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

α) έκστο. 15% γ. β) βουκογραπτικό. γ) τειράς
δ) κεχαριότικο. ε) έρωτικό. στ) δακρικό
ζ) παχύ. (τόκος του δανεικού 25%).....

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *Ἐντὸς τῆς οἰκίας εἰς δοχεῖα ἀποθή.*

καὶ συνηθείας) ἔντος τῆς οὐλᾶς εἰς ζυγίαν ἀδού-
κην καταμῖνεν· ἀοκζαν καὶ τὰ ἄλλα ἐν μα-
τριάκι εἰς τὸν παγκόν.

- 4) Το άχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (άχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; εἰς μίαν ἄκρην...
 οἰκίαν... ὡς ἔρχεν... ἀποδέχεται, ὡς ἀντι-
 ρωνας...

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγρικου... ἀπὸ...
 τοὺς καλυτέρους στάχυν, ἀπὸ τοὺς...
 ὁμοίους ἀφαιροῦσαν τὰ δύο ἄκρα...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ;...

ἔγινετο... τὸ χένι... τοῦ ὁμοίου... ἀναρτᾶται
 εἰς τὸν ἐνὶ ἑστίᾳ τοῦ εὐαγγελίου...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της ; ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκόπον καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμνα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκρίes, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Μετάνοι... λαμβάνει...
 πρὸς τὰ Πάσχα, ἐκείθεν... τῆς ἐξόδου...
 τοῦ ἀποστόλου... ἐκκλησίας...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Ἐκείθεν... τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐκεί-
 ρκόντες... ἐκκλησία... τὴν νύκτα...

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Κουτσοῦρες.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

..Οἱ κέρι καὶ παρακεροῦν κατὰ διαση-
ματα... ὅλοι οἱ χωρικοὶ.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; ..Οἱ κέρι, καὶ

ἄλλα... ἐν τῷ... ἀπὸ τοῦ δάος... πρὸς οὐρανὸν...
καὶ ἄλλα... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος...

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Παρακαταστὰς... ἐν τῷ... ἀπὸ τοῦ δάος,
πορὶ... κορυφῇ... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος...
πρὸς οὐρανὸν... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος...

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ καθὲ πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορτα, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

Κράται... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος...
καὶ... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος...
... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος...
... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος... ἀπὸ τοῦ δάος...

2) Πηδηματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Ὁ Μάρτης, ἓνα δακτυλίδι, ἀπὸ κόκκινου
καὶ ἰσχυροῦ χρυσίου, ποὺ φορεῖται πάν
12 Μαρτίου... διὰ τὸ ἀσβεσθῆναι τὸ μαύ-
ρισμα τοῦ ἡγίου...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ὁ Χρ...

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Οἱ κουτσουρές, τὰς πορτοκαλί, νεράδες,
χρυσές καὶ ἀσημένιες καὶ χρυσὸς εἰς
τοὺς πορτοκαλοῦς, ἐξ ἀσβεσθῆτος, τὴν αἰτέ
πῆς, χρυσῶν καὶ ἀσημένιων, ἀσημένιων...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1

Α' α' Τό γεωγραφικά κτήματα πρό τοῦ 1920

Τά παλιά χρόνια οὔλη ἡ περιοχὴ τοῦ χωριοῦ ἐχωρίζετο σέ δύο κομμάτια. Τό ἕνα ἐλάντο " Μετόχι" καί τᾶλλο " Μαντροκαθίσματα". Δυό χρονιές ἐσπέρναμε τό μετόχι καί τήν τρίτη χρονιά ἐγυρίζαν οἱ μάντρες στό μετόχι καί τό μετόχι στά μαντροκαθίσματα.

"Ὅπως μοῦ 'λεν ὁ πατέρας μου πρὶν δέν εἶχαν πολλά χωράφια οἱ χωριανοί κ' ἐσπέρνα συντροφικά τά τούρκικα, τά μαναστηριακά καί μερικά φτενοχώραφα γιὰ τως. "Ὅταν ἦρτεν ὅμως Δικητής στή Ρόδο ὁ Σουρτζουμπέης, πάνω κάτω ἐκατό πενήντα χρόνια πού σήμερα, ἐγάπα τούς χριστιανούς καί ἐλᾶν τοῖοι Τοῦρκοι & " Γκιούρ", ὡς στούς λεσπέρεις ρουμάνια καί ράξας, ἐσπῆραν τα ἐνάμασι καλὰ σιτάρια καί πῆραν τὰ τούρκικα χωράφια τοῦ Καπιοῦ, τοῦ Σμάηλη, τοῦ Κουσέ-νη καί τοῦ Ἀλῆ. Εἶχεν τότες καί τὰ μαναστηριακά πού καλοურῶσαν τά πιά καλὰ θύμησα καί τᾶλλα μέ νοῦμι.

Κάθε παῖς πού ἐπαντεύγετο τὸ γικόν του μερίδιο.

Τότε οἱ λεσπέρεις ἐκάμναν καὶ τὸν παπὰ γιὰ νά μπορέσου νά τά φιάλουν πέρα οἱ μαστόροι, οἱ παραγωγικοὶ τῶς, ὅσοι ἐπῆραν ἐπὶ ἐνάμασι ἁπάνια σὰ χωράφια, οἱ γεναῖκες τως ἐπῆραν ἐπὶ ἐνάμασι ἁπάνια σὰ χωράφια.

"Ὅσοι ἐδουλεῦσαν ἢ κοντά στοὺς μαναστήρια, ἢ σὰ μαναστηριακά κτήματα τοῦτο κοντά στό μαναστήρι, καί πάντα καὶ πρὶν τοῦ δέν εἶχαν ζευγάρια γιὰ τως, ἐβαλλε τό μαναστήρι τά χωράφια, τό ζευγάρια καί τό σπόρο καί πίσω-πίσω ἐμοιρά-ζαςι στή μέση. Αὐτούς ἐλᾶν τους θυμισιάρεις καί ἦτον οἱ πιά φτωχοί, γιὰτὶ δέν εἶχαςι γιὰ τους ζευγάρια.

Καμμιά βολά ὅταν κανέναν ἐσπαιρνε πολλά, ἐπαιρνε γεναῖκες καί 'γοθοῦσαν του καί γεν τως δύο καφίζια σιτάρια τήν ἡμέρα. Καητηλα ἔρκετο καμμιά βολά ξένος νά δουλέψῃ στό χωριό μας.

Κάθε χρόνο, πού τὸ χειμῶνα, οἱ μαστόροι εὗρισκαςι τά τσιράκια τως καί τήν ἀνοιξί ἐτραβοῦσά στήν Ἀνατολή. Ἐκεῖ ἁπάνω δουλειές ξεοπή καί δουλεύ-γιαν οὔλο τό καλοκαίρι.

Ἀφοῦ ἐβοσκίζαςι τά ζωντανὰ σὰ μαντροκαθίσματα, ἐκοπρίζουντα καί τά χωράφια, τήν ἀνοιξιν ὅμως πού πρόκειτο νά γυρίσῃ τό μετόχι, ἐπάνια ἐμαγιά-ζα καί ἐδιδίζαςι τά χωράφια γιὰ νά φιοῦν τά χόρτα, τό καλοκαίριν ἐλοκοποῦ-σαν τὰ ριόδιλα καί τίς ἀγνάπτες καί καίσαντες τά συνάκτωβρα. Τό χωράφι πού δέν ἐμπροκάμνα νά τό μαγιάσουν ἐμπρεπε νά τόν ζυπνήσουν τόν Ὀκτώβρη.

Οἱ ἱταλοὶ μᾶς ἐφέρασι πρώτη βολά νά δοκιμάσωμε τὰ λιπάσματα κατὰ τό 1937, ἀλλὰ ἐπειδὴς δέν μᾶς ἐγῆξαςι καλὰ ἐνάμαμε τὰ σιτάρια κεινιά τήν χρονιά. Ἐμάθαμε πιό καλὰ καί βάλλαμε λιπάσματα ὕστερα πούρταν οἱ Ἕλληνες, μετὰ τό 1950.

Σιερένα Άλετρα έδωκεμάσαμε τό 1947, άλλα έφηκαμεν τα γιατί δέν έπανια καλά στά μέρη μας. Μήνές ήρτα στα μέρη μας ύστερα πού τό 1955.

Τώρα έχομε μονάχα τραχτέρια καί ζύλενα Άλετρα.

Τά κομμάτια του Άλετρον είναι: 1) χελόρα 2) βραχιόλι καί Άλετρόναρφα 3) που-
άρι 4) νά 5) παρούττι 6) περόνα 7) σφίνα 8) βούλα 9) προκονταριά 10) μπρογιώργης

Τό 1956 έφέρασι τραχτέρι στο χωριό μας.

Τό 1955 μηχανί για τάλωνι, για τό γιέσιμο δέν έφέρασι κόμα.

Τάλετρο τόκαμνεν ο Ίειος ο λεσπέρης τό γικόν του.

Τό Άλετρον του χωριού μας έμοιάζει μέ φτουά πούνε δώ (τής σελίδος 3)

Τό σιβρίδικο νά (μυτερό) τό βάλλαμε στα πετρώδικα χωράφια, τό πλατύ στα χωματερά.

Ή περόνα (ή σπάθη) έμπαινε μέ τήν κόφη καί ήτο ζύλενη.

Τά έργαλεία πού σιάζαμε τάλετρα ήτο τό σκεπάρνι, τό περγιόνι, τό τρυπάνι, ή σμήλα, ο ζυλοφάς καί τό πελέκι.

Στό ζευκάρι έβάλλασι πάντοτε ζύλα. Τά κομμάτια του ζυού ήτο: ή ζεύλα, τά προσκέφαλα, τά άρμάλια καί ο ζέχνης.

Ο κρίκος, έδώ τό λέμε άρμα, έπαιζουσε ζευκαρίζουσι μέ δυό βόδια. Εάν σκευ-
ή έδώ μπαίνει τό προσκέφαλο πάνω στό ζεύλο του βοδιού.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πάντοτε ζευκαρίζει ο νοικοκύρης καί ο κρηναριού πού είναι καί άνδρας.

Τό Άλετρο καί ο ζυός είναι ζεύλο. Έγινε ένα σκονί από τά κούτου-
λα του βοδιού καί στή χελόρα, άθετό. Ζεύλο θέλης νά τά γυρίσης δεξιά, τραβάς
τό δεξιό σκονί καί γυρίζουσι. Ο ζυός μπαίνει στο λαιμό των βοδιών καί τρα-
βούσι τό Άλετρο πού ζεχνει βαθείά ή ρυχή, ανάλογως πού τό πατεϊ ο ζευκός
στή χελόρα.

Ο ζευκός πρώτα-πρώτο έκοβγεν τήν χαραξιά καί τήν έσπερνε μέ σπόρο πού
τόν έπιανε πού τό γισάνκι. Αφού έσπαιρνε τή χαραξιά πού τήν έξεχώριζε μέ τήν
αύλακιά, έπάλανε ίσια μπρός καπίσω ώπου νά τήν έζέξη ούλη.

Ή άξίνη ήτο μονάχα για τά πετρώδικα μέρη καί τά κατηφορικά πού δάξίμπο-
ρούσε νά πάη τό ζευκάρι.

Πάντα τό χωράφι έσπέρνετο πλάγια, από τό κάτω μέρος προς τά πάνω. Τό
μάγιασμα, τό διόλισμα καί τό ζύπνημα ήτο πιο ρυχό καί άρύ, ή σπορά ήτο βαθεί-
ά καί πύκνή.

Δυό χρόνια έπόμενε χέρισο τό χωράφι καί δυό χρόνια έσπαίρνετο συνέχεια.
Για τό κριτάρι καί τά φυχνυθ ή γίνεται μονάχα ένα όργωμα.τόν Όκτώβρη.

Τό Άλετρον έπαστράβγαμένο το μέ τό πλαστρουγγι, πού τό βάλλαμε πάνω
σένα ίσιο ζύλο τό ποιέντρι, στο πίσω μέρος τό ποιέντρι είχεν ένα καρφιτόν
κέντη, για νά κεπούμε τά βόδια όταν δέν έπορπατούσα.

Μονάχα όταν έφυτευγιαμεν καπνόν ή καμπάκι έσπούσαμε τους βόλους μέ
τό ράκκο. Για τό σκάφιμον είχαμε τή τσάπα, τήν άξίνη καί τό κιλούγγι. Πού

πίσω πού τό ζευγάρι ἐκλουθούσασιν οἱ σιαφτιάειες πού σπούσασιν τοὺς βόλους
ἰσιώνασιν τό χωράφι καί ἐσαβιαν ἄν ἐπόμενε καμμιὰ τσούντα ἔξεχτη.

Γιὰ νά κάμωμε κουκιὰ καί φακή πολλά καί καλομάειρευτα, ἐσπέρναμεν τέσ
μαντρισιές ἢ τὰ κάφαλα. Ἡ φακή ἐσπέρνετον ὅπως τό σιτάρι, τὰ κουκιὰ κα-
θώς προχωρεῖ δ ζευγάς μπρός, πού πίσω ἡ γεναῖκα του ἔρριχνέν ἀριά τὰ
κουκιὰ μέσα στήν ἀύλακιό. Γιὰ τό ρόι καί τόν ἀηλαμον ἐσπέρναμεν τὰ φτε-
νοχώραφα. Τέσ πατάτες φυτευγιόμεντες στά κεπούλια σ' αὐλάκια ὅπως τόν
καλάουρα, πού τὰ λέσιν κλειδιά.

θέρους

Τὰ σιτάρια ἐθερίζαμεν τα μέ τό δραπάνι πού δέν ἦτο πολύ κοφτερό καί
χωρίς βόντια. Τὰ χόρτα κόβγιόμεν τα μέ τό κλεφτήρι. Τῇ χερολαβῇ λέμεν τη
μανίκι ἢ σάππι κ' εἶναι ξύληνη. Τό δραπάνι κάμνει το ὁ χαρκευτής. Τό σι-
τάρι, τό κριθάρι καί τόν ἀηλαμον ἐθερίζαμεν τα, τό ρόι, τὰ βρίττια καί
τὰ λόπια φκάλλομεν τα μέ τό χέρι.

Τὰ σιτάρι ἐκόβγιαμεν το μέ τό δραπάνι πάνω κάτω 5 πόντους πού τό χῶ-
μα καί φτό πού πόμενει λέμεν το ἄντρο. Ὁ κάθε θεριστής βάλλει ὁ ὅ-
διος τῇ χερσιάν του στό δρομὶ καὶ ἐπέρνει μέ 5 χεριές. Στό σιτάρι οἱ χε-
ριές πᾶσι μονοκέφαλες, ἐνῶ στό κριθάρι καί τόν ἀηλαμον πᾶσι σταυρωτά. Στό
ρόι κάθε χερσιάν ἔχουν τὴ κουκούλα καὶ κουκούλα σ' ἑνὴ ἀπὸ τὰ
ἀκροφύγια τῆς χερσιάν, γὰ χωρὶς τὴν κουκούλα μετὰ τὴν ἐπέρνειν τοῦ, ἂν ἐπια-
νεν ἀργιάντισσα ἐτάϊζεν τὴν καὶ ἐπέρνει καὶ 2 καφίζια σιτάρι τὴν ἡμέρα.
Ἡ φαμίλια οὐλῇ τό θέρους ἐπόμενα τὰ χωράφια, στή μονιά πού κάμναι. Ἐ-
πάνιασι τὴν Κερεκή βράυη καί ἔρκοῦν τὸ Σάτο γιὰ τὸ πᾶν ἐκτὴν ἡμέρᾳ.

Στό δείκτη τοῦ ζαρβοῦ χεριοῦ ἐβάλλασιν ἕνα τομάρισά πουγγί, γιὰ νά ὡ-
τοὺς ἐκτυπᾷ τό δραπάνι.

Ἡ ἀρχὴ ἐγένετο τῇ Δευτέρᾳ γιὰ τὴν Τετράη, πότε Τρίτῃ πού χάσαμεν τὴν
Πόλι. Οἱ θερισταίεις καί πρό παντός οἱ κουαληταίεις ἐτραβουδούσασιν ἐρωτικά
τραβούδια.

Πάντα-πάντα, πίσω-πίσω ἐφάναμε μιά τσούντα γιὰ τὰ πουλιά. Ἡ τελευ-
ταία χερσιὰ ἐθερίζετο σταυρωτά καί πάνω ἐπόθεχνεν ὁ πάσα ἕνας τό δραπάνι
του νά ξεκουραστῇ. καί πού πάνω ἐπλυνε τὰ χέρια του ὁ θεριστής. Μὲ τό ρέ-
στο νερόν ἐβρέχουντα καί σκορποῦσαν το ψηλά καί λάσι! " Ὅσο ψηλά πάει
τό νερό, τόσο ψηλὸν τό λαμνίσου." Τέσ πίσω-πίσω χεριές π' οὐλοὺς τοὺς θε-
ριστάεις, ἐκοπανίζαμεντες χώρια, ἐλέθαμεντες στό χερόμυλο τό σιτάρι,
ἐζυμώναμεν μιά φυχόπιττα, ἐπέρναμεν τὴ στήν ἐκκλησιὰ καί τὴν εὐλόγαν ὁ
παπάς. Τὰ δραπάνια ἐμπαίνασι τὴν ἄλλη βραδυὰ, πού τό ποθέρι, στό σπίτι
γιὰ νά ξεκουραστοῦν ὅζω.

Γεμάτιασμα

Τό γεμάτιασμα ἐκάμναμεν το πωρνό-πωρνό μέ τῇ δροσιᾷ, νά μή μάουσι τὰ

άχτυλο, ἐφίλανε καί τῇ δεύτερῃ βολάν ἐγύριζεν το μέ τό θρινάκι, τήν τρίτη μέ τό φτυάρι. Ὑστερα ἐπαίβιαμέν το καί στέναμε τό λαμνί, ἔτοιμο γιά ξεχειρίσμα. Ὁ καθένας εἶχε γινά του ζῆ κ' ἐλυνευγε. Γιά τά ὄσπρια εἶπαμεν εἶχαμε τόν κόπανο τοῦ πλυσίματος, ἀπλατανένος καί εἶχε σχῆμαν ὀρθογώνιον. Τό κοπάνισμαν ἐκάμναν το οἱ γεναῖνες. Μηχανή τοῦ λωνεμάτου ἔφερεν ὁ Συνεταιρισμός μας τό 1955.

Ξεχειρίσμα

Γιά τό ξεχειρίσμα τοῦ λαμνιοῦ εἶχαμε τό θρινάκι καί πίσω-πίσω τό φτυάρι. Ὁσωρός (τόλαμνί) ἐγένετο μακρηλός, ὀρθογώνιος καί πρίν νά ριέψωμεν τό τό ξεχειρίσμαν ἐκαρφώναμεν τό θρινάκι στήν κορφή τοῦ λαμνιοῦ. Ἐξεχειρίζαμε κιοῖ ἄντρες καί γεναῖνες. Τά κόντυλα ἐποσύρναν τα καί ἐρεμονίζαν τα οἱ γεναῖνες.

Ὁ πως ξεχειρίζαμεν τά κόντυλα βγαίνουσι πάνω, ἐπόσυρνεν τά ἡ γεναῖνα ἐρεμονίζειν τα καλά-καλά νά πέση ὁ καρπός κι ὕστερα ἐπέταν τα. Ὅταν ἐξεχειρίζετον οὐλον τό λαμνί τό σιτάρι ἐρεμονίζαμέν το, γιά νά πομείνουσι τά κόντυλα καί οἱ ἄλλες ἀτσαλιές. Στό ρεμονισμένο σωρό τοῦ σιταριοῦ ἐκαμναμεν ἕνα σταυρό ἀπό πάνω μέ τό φτυάρι καί στή βάση γύρου ἕνα σταυρό κύκλο, ὁ σταυρός ἐκατενε κι ἔσμιε μέ τό κύκλο. Στήν μέση τοῦ σταυροῦ στήν κορφήν ἐκαρφώναμεν, γά γιά τό καλό, τό φρυάρι.

Πριχοῦ νά πάρωμε σιτάρι στό σπίτι καί νά πωροῦμεν ὁ δεκατισμός πού τόδεκατιστό μέ τό μισοκοίλι καί τό 1/2 οἰ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- Τό σιροπατικόν (τῶν ἀγοφυλάκων)
- Τό βουκκουλλικό (φτοῖ πού γλέπασεν τήν ἀγροίαν)
- Ὁ τσιράς (νοίκια τῶν χωριῶν)
- Ἀλωνιάτικο (ἄν εἶχε νοικιασμενον ἁλώνιν)

Τό δανεϊνόν

Τό παχύ (ὁ τόκος τοῦ δανεϊνοῦ 25 %)

Τά μετράρια μας ἦτο τό τούρκικο μιλόπου εἶ ἔπερνε δύο μισοκοίλια ἢ ἕξη καφίλια ἢ σέ βάρος 24 ὀκάειες.

Ἡ ἀποθήκη ἦτο μέσα στό σπῖτι, ἐλύλεν καί τήν ἐλάμεν ἀρεκλα γιά τό σιτάρι καί οἱ πάγγοι γιά τόν ἄηλαμο, τό κριθάρι καί τό ρόι.

Σέ μίαν ἄκρυα τοῦ σπιτιοῦ εἶχαμε χωρισμένο τό μπλέχτη γιά τ' ἄχερο.

Στ' ἁλώνιν ἐδιαλλέσαμεν τά πιό καλά στάχνα, ἐκοντσουλλοῦσαμε τό μπρός καί τό πίσω μέρος κι ἔκρατούσαμε τήν μέση γιά σπόρο, πού τό λῶμε κοντσουλλι. αὐτό τό σιτάρι ἐσπέρναμεν τό χώρια σέ καλό χωράφι, ὅτι ἐφιαλλε πάλἐκοντσουλε λούσαμεν το καί φτός ἦτον ὁ σπόρος τῆς ἄλλης χρονιάς. Μέ τάπιό καλά στάχνα ἐκάμναμεν τό χτένι, πού τό κρεμμύσαμε στό στύλλο τοῦ σπιτιοῦ.

Φωτιές

Φωτιές-κοντσουρες ἐγάφταμεν τό κηάλο Σάτο βράν καί πάνω ἐκαίσαμεν τό Μάρτη (δαχτυλίδι πού κόνινην καί ἄσπρη κλωστή, πού τό βάλλασι τήν 1η τοῦ Μάρτη γιά νά μή μαυρίζουσι). Καί τώρα γαύτομεν τες τό κηάλο Σάτο βράν πού ζημερώνει ἡ

Αμπρή μπρός στήν δξάπορτα τῆς αὐλογύρισης τῆς ἐκκλησιᾶς καί γάφτει οὐλη
νύχτα. Γάφτουν τη τά παλληκάρια τοῦ χωριοῦ καί τά ξύλα εἶναι πολύ χοντρές
κουτσοῦρες γιά νά βαστοῦν οὐλη νύχτα. Κουαλοῦν κουτσοῦρες καί πούτά ρουμά-
νια κλέφτουσιν ὅμως καί πού τές αὐλές. Τά πιό βαρυά κουτσοῦρια ἐγέναν τα μέ
χοντρά σκοινιά κ'εκολοσύρναν τα τά πιό γερά παλληκάρια, τώρα ὅμως φορτώνουν
τα στ'αὐτοκίνητα καί φέρνουν τα.

Κρότοι, ἀστεῖα καί καταβρέματα μέ τά νερά ἐγίνονιν τα γιά νά μπορέσουν νά
ξεγρυπνήσουσι μέχρι τήν ἀνάστασι. Πού κά θε σπῖτι ξεγρυπνοῦσεν ἕνας γιά νά
ξυπνήση τούς γιγούς του ὅταν κτυπήσῃ ἡ κάμπανα. Γιά νά κάτσης στές κουτσοῦ-
ρες ἔπρεπε νάσαι ζωηρός γιάτί τ'ἀστεῖα ἦτο κομμάτι χοντρά πού μερικοῦς.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πληροφορητής γεωργός: Ἰωάννης Κωνσταντίνου τοῦ Ζαφειρίου.

Γεννηθεῖς εἰς Ἑμπωνα, ἐτῶν 75, πειραματικαί γνώσεις: Ἀ' Δημοτικοῦ, τόπος
καταγωγῆς χωρίον Ἑμπωνα- Ρόδου.

(Σύλλογος Νικόλαος Στέργου Κωνσταντίνου διδάσκαλος.

Ἡ συλλογή ἐγένετο ἀπό, τῆς 6-18 Ἰανουαρίου 1970)